

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Людмил Вагалински (НАИМ-БАН) за
дисертацията на **Милена Райчева** (катедра „Археология“ на СУ) за
придобиване на образователната и научна степен „доктор“ на тема
„Императорският култ в провинция Тракия“

Темата е защитима, защото не е изследвана в задълбочен,
монографичен вид.

Структурата е подходяща, тъй като покрива разнообразните прояви
на императорския култ.

Въведението съдържа задължителните рубрики: тематичен обхват,
който често се изпуска, тоест обяснен е предметът на проучването;
териториални граници (всички градове, били в провинцията в периода
44/46-284 г.); хронологични рамки – защитени убедително като избор; цели
и задачи – ясно са изложени и взаимно разграничени; методи –
представени в пълнота; изворова база – нерядко се забравя за нея –
епиграфски данни, археологически (авторът разбира, в случая, само
архитектурни, което е оспоримо), императорски портрети, нумизматични
сведения, антични писмени извори. Прегледът на изворовата база показва,
че дисертантът изследва твърде разнороден материал, което затруднява
неговото анализиране, налага разностранна академична подготовка,
надскачайки стандартната „типологично-каталожна“ археологическа
дисертация.

Историографският преглед е организиран подходящо: върви от
общото към частното и същевременно във възходящ хронологичен ред на
публикациите по темата, групирани в аргументирани исторически
периоди. Подчертавам, че М. Райчева анализира и оценява досегашните
проучвания, а не просто преразказва идеите на техните автори. Написаното

за императорския култ в римска Тракия е обсъдено логично след далеч по-обобщителни съчинения. Критичният историографски разрез ни убеждава, че темата е нужна/защитима.

Структурата и особено съдържанието на въведението показват добра методическа подготовка на дисертанта, главен „виновник“ за което е, предполагам, нейният научен ръководител.

Изложението е поместено в четири глави. То е изчерпателно и същевременно стегнато. Авторът има дарба да обобщава. Анализира критично, стигайки до обосновани съждения – например, за предназначението на сгради в римски Филипопол. Всяка глава завършва с аргументирани изводи. Езикът е четим. Прави впечатление добрата граматика на текста, защото е рядкост в писмените изяви на българските поколения, израснали през последните 25 години на т. нар. „преход“.

Заклучението обхваща страници 211-227. Обобщението на изводите от четирите глави на изложението е изведено на нужното качествено по-високо ниво на синтез и отново е изложено в методически правилния хронологичен ред. Така читателят получава ясна и динамична картина на развитието на императорския култ в провинция Тракия през първите три века след Христа. Няма да преразказвам изводите. Ще отбележа, че са логични и достатъчно обосновани, здраво стъпили на заключения в изложението.

Посочените приноси (с. 225-226) отразяват вярно постигнатото от дисертанта.

Списъкът с използваната литература включва необходимите заглавия. Липсват обичайните правописни грешки, особено в случаи като настоящия, където преобладават публикации на чужди и на класически езици.

Каталогът на епиграфските данни е подходящо организиран по географски принцип. Съдържа необходимите рубрики.

Илюстрациите включват три карти, две хистограми, две таблици за скулптура (по същество с каталожен характер), пет таблици с почетни надписи по династии, две таблици с посвещения, една таблица с милиарни колони, две таблици за архиереуси, тракарх, жреци на богинята Рома и за герусиасти. Всички те онагледяват и подкрепят пълноценно изложението и изводите.

Представената от Милена Райчева дисертация покрива напълно изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Предлагам на журито да ѝ я присъди. Поздравявам както нея така и научния ръководител доц. д-р Костадин Рабаджиев за приносното изследване.

София, 22.05.2013 г.